

A magyar agrárkereskedelem tíz évvel a csatlakozás után

Jámbor Attila¹ – Vásáry Miklós²

¹ Budapesti Corvinus Egyetem

² Vidékfejlesztési Minisztérium

Gazdálkodás Konferencia

Agrárgazdasági Kutatóintézet

2014. április 10.

Szakirodalom

- A téma jelentősége ellenére korlátozott számú tanulmány
 - A csatlakozás hatásait különösen kevesen vizsgálják
- Változatos témák
 - Deskriptív leírások
 - Komparatív előnyök és versenyképesség
 - Ágazaton belüli kereskedelmi minták
 - Konstans piaci részesedés modelljei

Módszer és adatok

- Kiindulási alap a Balassa-index
- Kritikák miatt szimmetrikus Balassa-indexet (RSCA) használjuk (Dalum et al., 1998)
 - $RSCA = (B-1)/(B+1)$
- Specializációs mintákhoz a termékszintű kereskedelmi mérleg index (TBI) szükséges (Lafay, 1992)
 - $TBI = (X-M)/(X+M)$
- Fentiek alapján felvázolható egy terméktérkép (Widodo, 2009)
- Adatok
 - Eurostat HS6-os bontás (HS1-24 = 'agri-food')
 - 2001-2012-es időszak, EU27 a viszonyítási alap

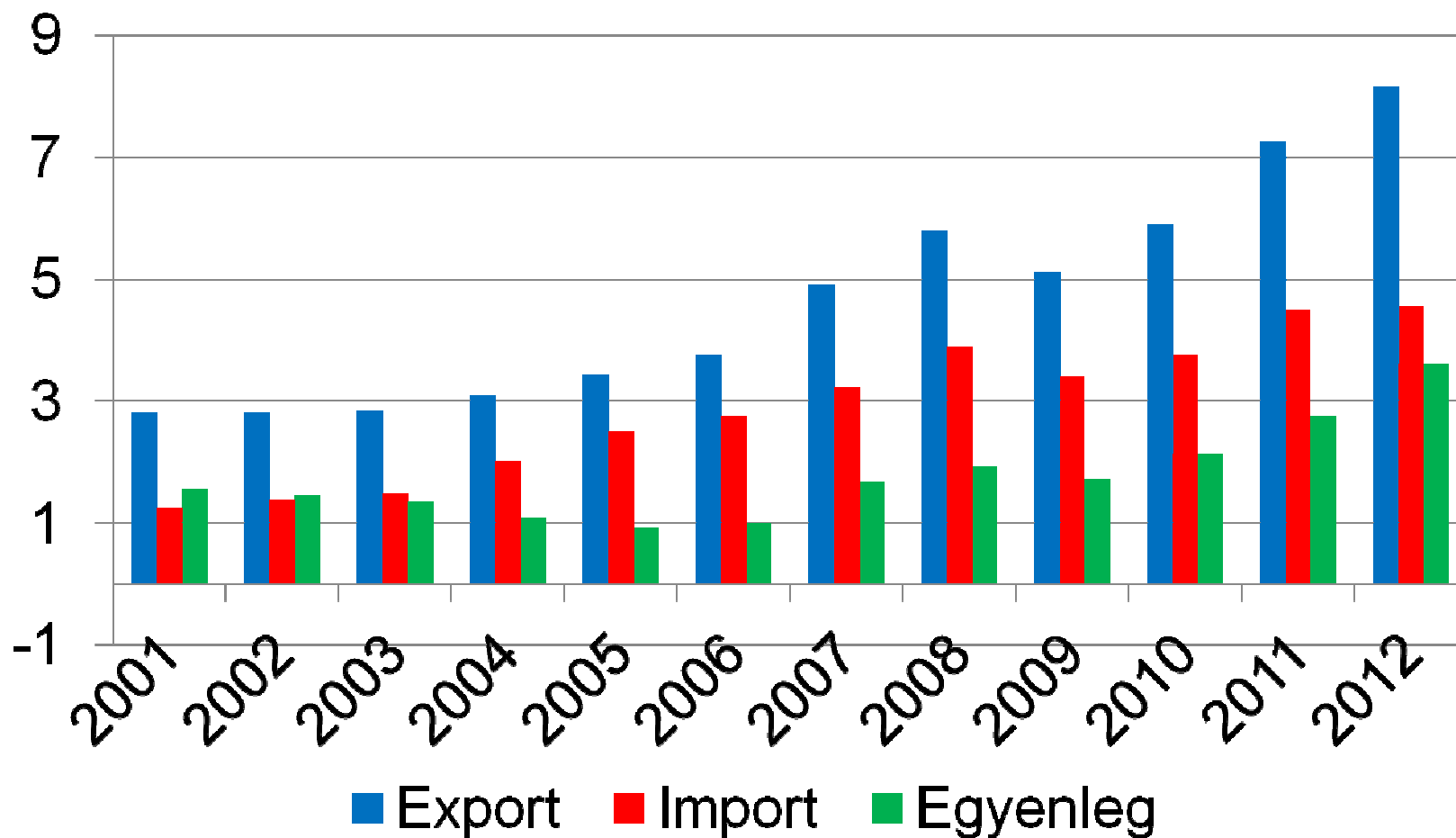
A terméktérkép kategóriái

Mutató	TBI<0	TBI>0
RSCA<0	D-csoport Megnyilvánuló komparatív hátrány és nettó importőr	C-csoport Megnyilvánuló komparatív hátrány és nettó exportőr
RSCA>0	B-csoport Megnyilvánuló komparatív előny és nettó importőr	A-csoport Megnyilvánuló komparatív előny és nettó exportőr

Forrás: Widodo (2009) alapján saját szerkesztés

NÖVEKVŐ AGRÁRKERESKEDELEM

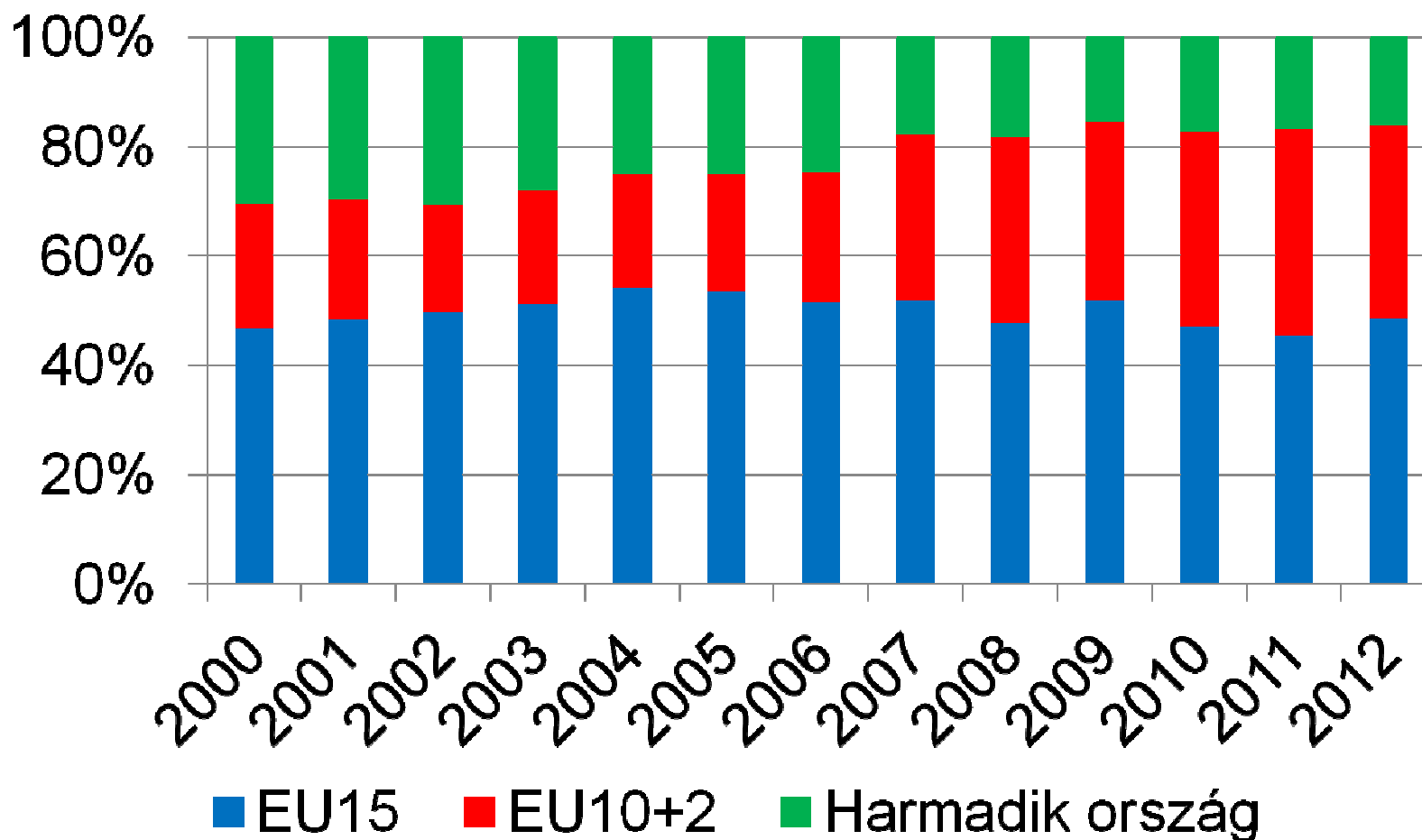
A magyar agrárkereskedelem alakulása 2001–2012 között nominálértéken (milliárd euró)

Forrás: Saját szerkesztés Eurostat (2014) alapján

EU NÖVEKVŐ SÚLYA AZ AGRÁRKER.-BEN

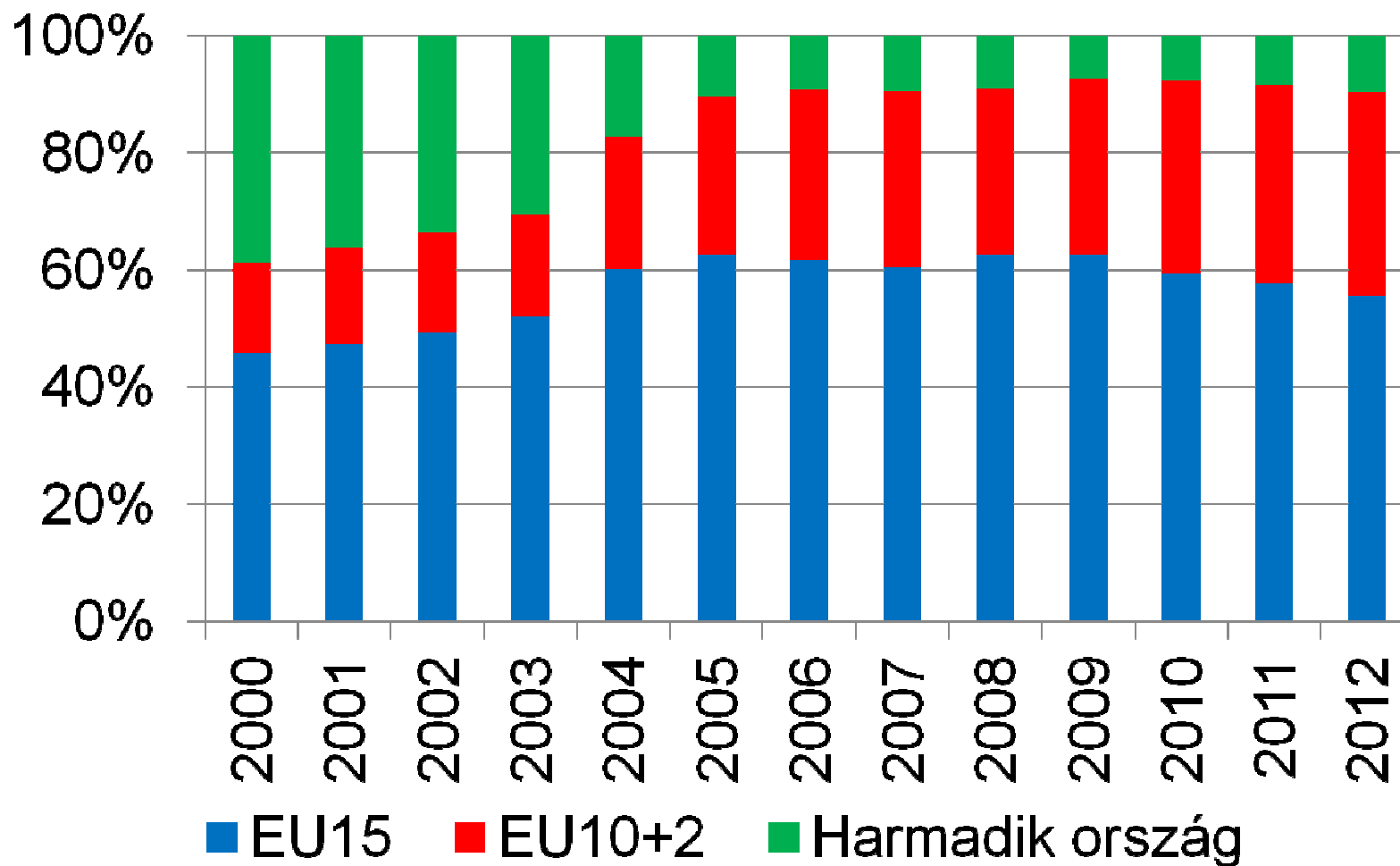
Magyarország agrárexportja célpiacok szerint, 2000–2012, százalék

Forrás: Saját szerkesztés Eurostat (2014) alapján

EU NÖVEKVŐ SÚLYA AZ AGRÁRKER.-BEN

Magyarország agrárimportja célpiacok szerint, 2000–2012, százalék

Forrás: Saját szerkesztés Eurostat (2014) alapján

AGRÁRKER. MAGAS ÉS STABIL KONCENTRÁCIÓJA

A magyar agrárkereskedelem legfontosabb partnerei az EU27-ben a piaci részesedések alapján (százalék)

Ország	Export		Ország	Import	
	2001-2003	2010-2012		2001-2003	2010-2012
Németország	26	16	Németország	19	23
Románia	9	14	Lengyelország	10	14
Szlovákia	3	13	Hollandia	14	11
Olaszország	9	11	Szlovákia	5	10
Ausztria	11	10	Ausztria	6	9
Összesen	58	65	Összesen	54	67

AGRÁRKER. MAGAS ÉS STABIL KONCENTRÁCIÓJA

A magyar agrárkereskedelem legfontosabb termékei az EU27-ben a piaci részesedések alapján (százalék)

Termék	Export		Termék	Import	
	2001-2003	2010-2012		2001-2003	2010-2012
Gabonafélék (10)	12	20	Melléktermékek (23)	12	11
Hústermékek (2)	21	12	Hústermékek (2)	8	11
Olajos növények (12)	8	10	Tejtermékek (4)	6	9
Melléktermékek (23)	7	7	Egyéb készételek (21)	9	8
Zöldség-gyümölcs készítmények (20)	9	6	Gabona-készítmények (19)	8	6
Összesen	57	55	Összesen	43	45

Forrás: Saját szerkesztés Eurostat (2014) alapján

ROMLÓ VERSENYKÉPESSÉG

Az Európai Unióval folytatott magyar agrárkereskedelem
RSCA-indexei termékcsoportonként, 2001–2012

Termékcsoport	2001-2003	2004-2006	2007-2009	2010-2012
Élő állat (01)	0,25	0,11	0,15	0,10
Hústermékek (02)	0,29	0,20	0,16	-0,06
Halak (03)	0,30	-0,22	-0,23	-0,75
Tejtermékek (04)	-0,57	-0,46	-0,36	-0,54
Állati melléktermékek (05)	0,29	0,01	-0,31	-0,31
Fák (06)	-0,15	-0,69	-0,69	-0,56
Zöldségek (07)	-0,02	-0,09	-0,14	-0,34
Gyümölcsök (08)	-0,17	-0,25	-0,27	-0,44
Kávészemek, tea, fűszerek (09)	-0,24	-0,42	-0,27	-0,50
Gabonafélék (10)	0,41	0,31	0,37	0,20
Malomipari termékek (11)	-0,53	-0,69	-0,19	-0,40
Olajos növények (12)	0,09	-0,07	-0,17	-0,24

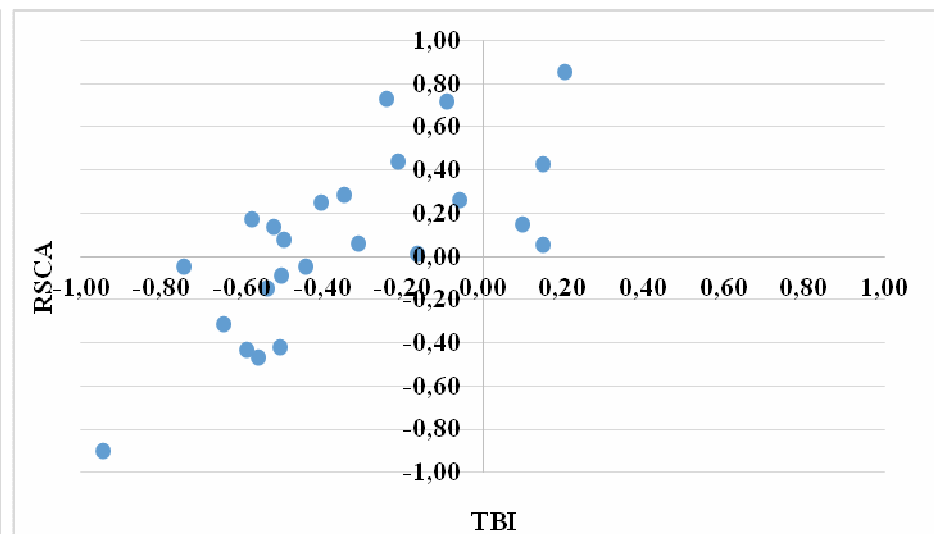
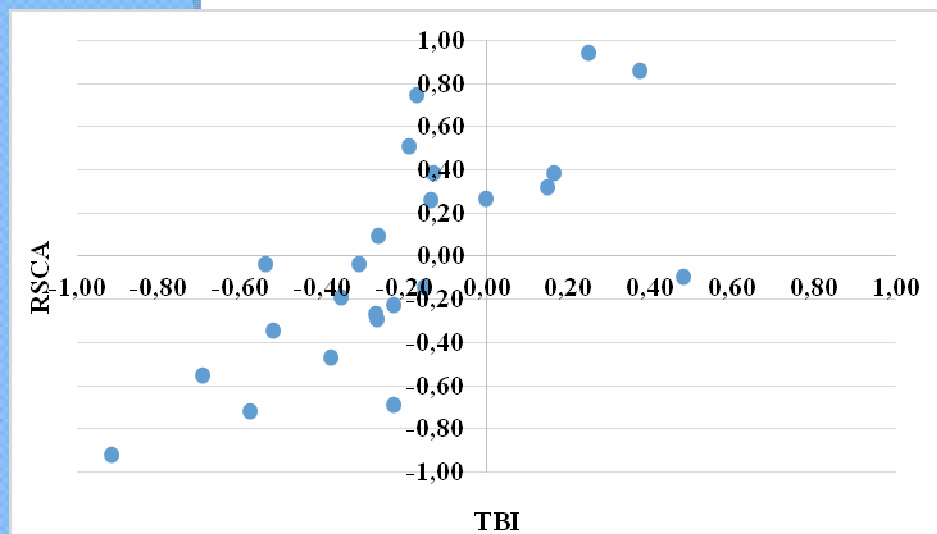
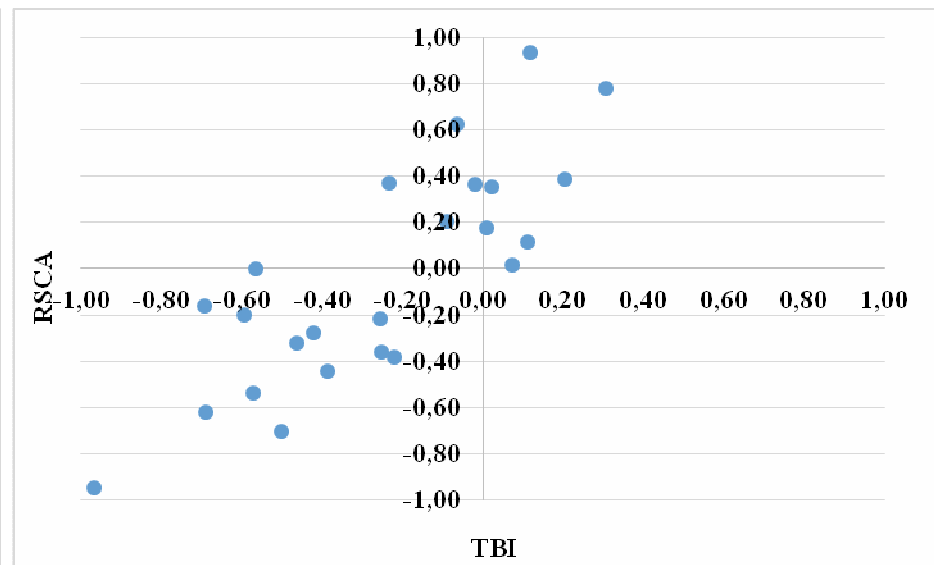
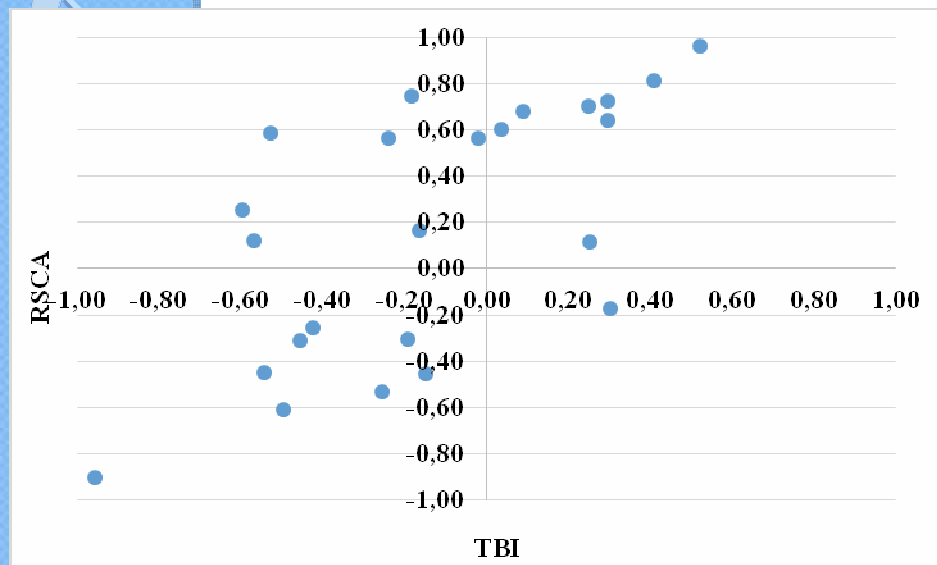
ROMLÓ VERSENYKÉPESSÉG

Az Európai Unióval folytatott magyar agrárkereskedelem
RSCA-indexei termékcsoportonként, 2001–2012

Termékcsoport	2001-2003	2004-2006	2007-2009	2010-2012
Lakk, gumi (13)	-0,96	-0,97	-0,92	-0,95
Növényi termékek (14)	0,52	0,12	0,25	-0,09
Zsírok és olajok (15)	-0,26	-0,50	-0,23	-0,57
Húskészítmények (16)	-0,19	-0,23	-0,27	-0,50
Cukor (17)	-0,43	0,02	0,00	0,15
Kakaó (18)	-0,50	-0,39	-0,38	-0,59
Gabonakészítmények (19)	-0,55	-0,57	-0,52	-0,65
Zöldség- és gyümölcstermékek (20)	0,03	-0,02	-0,13	-0,21
Egyéb ehető élelmiszerek (21)	-0,19	-0,26	-0,16	-0,16
Italok (22)	-0,60	-0,60	-0,54	-0,52
Élelmiszer-ipari melléktermékek (23)	0,25	0,07	0,48	0,15
Dohány (24)	-0,46	-0,57	-0,58	-0,51

ROMLÓ VERSENYKÉPESSÉG

A magyar–uniós agrárkereskedelem terméktérképei,
2001–2012

Összegzés

- Agrárkereskedelem egyre nagyobb része folyik az Európai Unióval
- Agrárkereskedelem koncentrációja magas és stabil
- Megnyilvánuló komparatív előnyeink egyértelműen csökkennek
- Csökken azon csoportok száma, amelyből komparatív előnyeink vannak és exportálunk is
 - Ennek fordítottja is igaz
- Jövőben érdemes lenne más régiós országokra is elvégezni a vizsgálatokat

Köszönjük a figyelmet!